

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-34-42, факс: 255-33-13, e-mail: comeuoint@v.rada.gov.ua

ВИСНОВОК

щодо проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту від недобросовісної конкуренції (реєстр. № 6068-3 від 30.09.2021, н.д. Сова О.Г., Приходько Б.В. та інші)

Комітет розглянув проект Закону на своєму засіданні 08 грудня 2021 року (протокол № 91) відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України.

1. Загальна характеристика законопроекту

Метою законопроекту, як зазначено в пояснювальній записці до нього, є зміцнення основ національної продовольчої безпеки і протидія недобросовісній конкуренції між суб'єктами господарювання, у тому числі в процесі реалізації харчових продуктів; підтримка вітчизняних виробників харчової продукції при здійсненні торговельної діяльності шляхом, зокрема, імплементації норм Директиви Європейського Парламенту і Ради 2019/633 від 17 квітня 2019 року «Про недобросовісну торгівлю практикою між підприємствами у сфері сільського господарства та продовольства» у національне законодавство.

2. Належність законопроекту за предметом правового регулювання до сфери дії права Європейського Союзу

Проект Закону за предметом правового регулювання належить до сфери правил конкуренції, що відповідно до Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18 березня 2004 року № 1629-IV належить до пріоритетних сфер, в яких здійснюється адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу та охоплюється зобов'язаннями України передбаченими у рамках Глави 10 «Конкуренція» Розділу IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» та Глави 10 «Політика у сфері промисловості та підприємництва» Розділу V «Економічне та галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію).

Правовідносини, аналогічні тим, які пропонується врегулювати проектом Закону, регулюються¹:

– Директивою Європейського Парламенту та Ради 2011/7/ЄС від 16 лютого 2011 року «Про протидію простроченню платежів в торгових операціях» (OJ L 48, 23.2.2011, р. 1–10) (далі – Директива 2011/7);

– Директивою Європейського Парламенту та Ради 2019/633 від 17 квітня 2019 року «Про недобросовісну торгову практику між підприємствами у сфері сільського господарства та продовольства» (OJ L 111, 25.4.2019, р. 59–72) (далі – Директива 2019/633).

3. Відповідність законопроекту праву ЄС

За результатами правового аналізу проекту Закону щодо його відповідності асquis ЄС та Угоді про асоціацію слід зазначити таке.

Згідно з положеннями *статті 254 Угоди про асоціацію*, Сторони визнають важливість вільної та неспотвореної конкуренції у торговельних відносинах. Сторони визнають, що антиконкурентні господарські дії та операції потенційно можуть спотворити належне функціонування ринків та загалом зменшити позитивні наслідки лібералізації торгівлі.

Статтею 378 Угоди про асоціацію встановлено, що Сторони розвивають та зміцнюють співробітництво з питань політики у сфері промисловості та підприємництва і таким чином покращують умови для підприємницької діяльності для всіх суб'єктів господарювання з особливою увагою до малих та середніх підприємств (МСП).

В супровідних документах до законопроекту, зокрема, зазначено про необхідність імплементації норм Директиви 2019/633 у національне законодавство, разом з цим законопроект частково враховує положення зазначеної Директиви.

Директива 2019/633 врегулює відносини між постачальниками та покупцями сільськогосподарської продукції та харчових продуктів на всьому ланцюжку їх постачання. Натомість, законопроектом пропонується врегулювати відносини винятково між постачальниками харчових продуктів та покупцями – суб'єктами торгівельної діяльності. Таким чином, коло відносин, які пропонується врегулювати законопроектом, є набагато вужчим ніж те, що врегульоване Директивою.

Положення Директиви 2019/633 застосовуються до відносин між постачальниками сільськогосподарської продукції і харчових продуктів та її покупцями у випадках, коли один з них має більшу ринкову силу, і відповідно, може встановлювати завідомо невідгідні умови співпраці для іншого, разом з цим

¹ В Угоді про асоціацію відсутнє пряме зобов'язання щодо імплементації положень Директиви 2011/7 та Директиви 2019/633 в національне законодавство

законопроект встановлює вимоги до договорів між будь-якими постачальниками харчових продуктів та будь-якими покупцями. Таким чином, законопроект не повною мірою відповідає меті регулювання, на яку спрямована Директива – зменшення впливу недобросовісних комерційних практик у несиметричних відносинах, а також цілям Угоди про асоціацію - стаття 378, як уже зазначалося, передбачає, що Сторони покращують умови для підприємницької діяльності для всіх суб'єктів господарювання з особливою увагою до малих та середніх підприємств.

Законопроектом передбачається, що умови договору купівлі-продажу (поставки) харчових продуктів, щодо яких ним встановлюється заборона, є нікчемними. При цьому пунктом 2 Прикінцевих та перехідних положень встановлюється, що Положення цього Закону застосовуються до правочинів у сфері поставки та реалізації харчових продуктів, укладених після набрання ним чинності. Відповідно до пункту 3 Прикінцевих та перехідних положень законопроекту, умови договорів, які були укладені до набрання чинності цим Законом, повинні бути приведені у відповідність до вимог цього Закону протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом. Натомість, відповідно до частини 3 та 4 статті 1 Директиви 2019/633, положення Директиви застосовують до договорів, що укладені починаючи з дати набрання чинності положеннями, що імплементують положення Директиви до національного законодавства країни-члена. При цьому, договори, що були укладені до опублікування національного законодавства, спрямованого на імплементацию положень Директиви, мають бути приведені у відповідність із вимогами Директиви протягом 12 місяців з моменту опублікування відповідного національного законодавства. Отже, перехідний період, передбачений законопроектом, не відповідає тому, що передбачений Директивою.

Законопроектом встановлюються максимальні строки розрахунків за поставлену продукцію: за придбання у постачальників харчових продуктів, що швидко псуються (тобто такі, термін придатності яких не перевищує 30 днів з дати їх збору, виробництва або переробки), у тому числі під час надання послуг з організації торгівлі ними, у строк, що дорівнює строку їх придатності або не перевищує його, а інших харчових продуктів – у строк, що не перевищує 60 днів. Водночас, в частині швидкопсувних товарів Директива 2019/633 встановлює фіксований максимальний строк розрахунку у тридцять днів.

Додатково необхідно зазначити, що в Європейському Союзі питання щодо оплати поставлених товарів також врегульовані Директивою 2011/7. Метою Директиви 2011/7 є протидія простроченню платежів в торгових операціях для забезпечення належного функціонування внутрішнього ринку, таким чином,

сприяючи конкурентоздатності суб'єктів підприємницької діяльності та, зокрема, МСП.

Пунктом 13 Преамбули Директиви 2011/7, окрім строку договірної періоду здійснення оплати між підприємствами (не більше 60 календарних днів), також визначено, що у сторін залишається можливість однозначно передбачити період здійснення оплати, що становить більше 60 календарних днів, за умови, проте, що таке продовження не вважатиметься надзвичайно несправедливим по відношенню до кредитора.

Частиною п'ятою статті 3 Директиви 2011/7 встановлено, що Держави-члени гарантують, що період оплати, зазначений в контракті, не перевищує 60 календарних днів, якщо інше однозначно не передбачається в контракті та за умови, що це не надзвичайно несправедливо по відношенню до кредитора в межах розуміння статті 7.

Положення Директиви 2011/7 підкреслюють необхідність збереження принципу свободи договору між суб'єктами господарювання.

Таким чином, надмірне регуляторне втручання держави у договірні взаємовідносини між суб'єктами господарювання може призвести до спотворення принципу свободи договору, закладеного у Принципах європейського договірної права та Цивільному кодексі України (стаття 627), відповідно до яких суб'єкти господарювання є вільними в укладенні договору, виборі контрагента та визначенні умов договору з урахуванням вимог законодавства, звичаїв ділового обороту, вимог розумності та справедливості.

4. Висновок Комітету з питань інтеграції України до ЄС

Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту від недобросовісної конкуренції (реєстр. № 6068-3 від 30.09.2021, н.д. Сова О.Г., Приходько Б.В. та інші) **суперечить** цілям Угоди про асоціацію, **фрагментарно і вибірково враховує** положення права ЄС та **потребує** суттєвого доопрацювання.

Голова Комітету

І.О. КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ

ЕАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Климпуш-Цинцадзе Іванна Орестівна
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000EED52E007FC38E00
Дійсний до: 20.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-20/03-2021/385194 від 10.12.2021

752285